

MALE NOVICE.

Izhajajo vsak torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne. — Posamezne številke 20 v. — Po pošti se list ne pošilja

„Marburgerica“ za sporazum z Jugoslovani.

V petek, dne 1. avgusta je prinesla „Marburgerica“ presenetljiv uvodnik, v katerem zagovarja sporazum med Nemško Avstrijo in Jugoslovani. To misel utemeljuje z zelo razumnimi razlogi. Jugoslovani se ne morejo odreči Trstu in Reki. Za rešitev od Italijanov zasedenega ozemlja je potrebno, da imajo zavarovana na severu hrbet ob nemški meji. Z druge strani so avstrijski Nemci zelo razočarani nad laškim prijateljstvom. Pomoglo jim ni veliko, Lahi niso mogli Nemcem preskrbeti niti nerazdeljene Koroške, niti Maribora, kaj šele Gorenjske, kakor so obetali. Za svojo brezuspešno pomoč so pa pograbili največji in najlepši del Tirolske in severovzhodno Koroško ter zasedli važne železnice.

Pričakovali smo, da bo v treznejših nemških glavah pričela svitati misel, da bi bil za Nemce sporazum z Jugoslovani lažji in koristnejši, kakor pa laško prijateljstvo. Toda ena pametna misel in ena trezna glava med Nemci ne pomeni za nas še ničesar. Ta misel bi morala prodreti med nemško ljudstvo in voditelje. Več kot tisoč let so Nemci z vsemi sredstvi brutalne sile, gospodarske in kulturne premoči zatirali in iztrebljevali Slovence, njihovo postopanje od časov avstrijske konstitucije, zlasti pa tekom vojske, je znano in je napolnilo srca tudi najmirnejših Slovencev z nezaupnostjo. Duša nemškega naroda je bila zastrupljena od vsenemške ideologije, ki je pokvarila značaje in otežila zasebno občevarje.

Za sporazum ne zadostuje nekaj časnikarskih člankov. Če pride do sporazuma, mora biti trajen in lojalen. Zato je pa najprej potrebno, da se s pravičnimi mejami in dobro socialno reformo vsaj v malem delu popravi tisočletna krivica. Dalje si morajo Nemci izstreziti svoje glave in zadobiti morajo zopet merilo za objektivnost. To pa ni naša reč in mi ne moremo tukaj sodelovati v ničemur. Ako zavzamejo Nemci tako stališče in pokažejo tako mišljenje, da bo sporazum mogoč, bo nastal sam ob sebi, ker je v interesu obeh narodov. Kedaj bo pa to razporeženo nastalo, je odvisno od Nemcev samih, mi tega razporeženja ne moremo pričarati, a ga tudi ne smemo ovirati. Tukaj ima tudi „Marburgerica“ lepo ulogo in če se ji po-

sreči vsaj nekaj popraviti, kar je doslej zakrivila, bo storila za Nemce koristno delo in prispevala k zgradbi podlage za bodoči sporazum.

Zborovanje JDS v Mariboru.

Mariborsko okrožje liberalne stranke (JDS), ali kakor se sedaj imenuje „Jugoslovanska demokratska stranka“, je zborovalo dne 3. avg. v mariborskem Narodnem domu. O udeležbi in o podrobnem dnevnem redu nočemo poročati, ker priznavamo kot pošteni nasprotniki vsaki stranki pravico, da zboruje in se organizira. Pribijemo pa kot kronisti samo te-le zanimivosti:

Ker je dosedanju predsednik okrožne organizacije JDS dr. Franjo Rosina odstopil, je bil izvoljen na njegovo mesto ivanjkovski Lovro Petovar.

Govorili so na zborovanju med drugimi: dr. Žerjav, Voglar, dr. Lipold, dr. Gorišek, dr. Gosak, dr. Fermevc, dr. Koderman in drugi.

Govorniki so se zavzemali skoro samo za uradništvo, a o delavstvu in kmetu ni bilo skoro nič govora.

Dr. Žerjav se je pral radi postopanja pri znani demarkacijski pogodbi. Njegova „obramba“ je napravila utis, da je vendar bilo res, kar se je pisalo o njegovih „pogajanjih“ s Kaanom in drugimi.

Voglar je godel zopet svojo staro pesem: Samo demokratska stranka je kaj vredna, vse druge so za nič, posebno pa še klerikalna. Najbolj „naroden“ govor je spustil dr. Gorišek, ki je svetu dokazoval, da nam ne sme biti žal ne za Cmurek in ne za železnico Špilje—Radgona. Ti kraji so po dr. Goriškovem „merodajnem“ mnenju že od nekdanjega popolnoma nemški in je bolje, da niso pri Jugoslaviji. Verjel mu tega seveda ni nihče. Vsak, kdor ve, kaj je Špilje za nas in kaj bi pomenila špiljska železnica za naše severne Slo. gor., se mora zgražati, kako se more kak absolutni „narodnjak“ zavzemati za nemške težnje. Dr. Gosak je po svoje razlagal, kako se lahko dobičkanosno trguje z lukom in vinom. Dr. Fermevc pa je razmotrival vprašanje, ali bi ne kazalo povabiti vse bivše Štajercijance v demokratski tabor. Ptujski prvak, ki pa glede zmčnosti daleč ne deseza dr. Jurtele, je mnenja, da bi demokratska stranka najbolj ojačila svoje vrste, če bi povabila bivše Ornikove somišljenike v svoje bojne vrste. To nam dopade.

Dobivali smo sicer poročila, da demokratska nevesta snubi nemškutarskega ženina, a da se bo demokratski prvak spozabil tako daleč, da bo javno zagovarjal snubljenje nemčurjev, tega si nismo mislili. Značilno je tudi, da se je zborovanja liberalne stranke udeležil general Rudolf Maister.

* * *

Iz krogov prijateljev dr. Rosine smo dobili danes naslednje pismo:

„Gospod urednik! Gotovo ste zvedeli, da je dosedanji predsednik mariborskega okrožja JDS dr. Rosina odstopil. Vam gotovo niso znane zakulisne spletke, ki so privedle dr. Rosino do tega koraka. Profesor Voglar je vedno in vedno vrtal proti našemu dr. Rosinu. Izviti mu je hotel strankino vodstvo iz rok. Ta zahrbtna borba se je vršila dolgo in dolgo. Voglar ni miroval. Na skrivaj je deloval proti dr. Rosini. To je nevhvaležnost! Dr. Rosina je tisti mož, ki je spravil Voglarja do poslanstva in sedaj ga isti Voglar meče s predsedniškega stolca. Med treznomisličimi pristaši JDS vlada ogorčenje proti Voglarjevi struji, ki je zakrivila dr. Rosine demisijo. Maribor, 5. avg. 1919. Z jugoslovanskim pozdravom! Dr. X.

Objavljamo to pismo brez komentarja.

Ulična imena v Mariboru.

(Dalje.)

Blumengasse: V zadnjem času se je ta ulica tako zastavila z velikimi hišami, da označba „Cvetlična ulica“ nima pomena; sicer pa je že prej bila slaba.

Gerichtshofgasse: Sodna ulica? Boljši Sodnijska ulica, ker pomeni „sod“ pač le v prvi vrsti „Urteil“, ne pa „Gericht“.

Mellingerstraße: Za to cesto bi se mi najbolje dopadla označba „Šentpeterska cesta“. Da se pa ime Melje ohrani v ulici, ker predmestje že po njem imenujemo, naj se Roseggergasse prekrsti v Meljsko ulico, ker drži k Meljskemu dvoru.

Nagystraße: Najbolje se mi zdi „Ob Narodnem domu“.

Wildenrainergasse: Sobieski za nas nima nobenega pomena, da bi se ulica po njem nazivala.

Domkogelgasse: Bolje je „Na prisoju“ nego „Prisojna ulica“.

Maltesergasse: Ime „Amerikanska (pravilno: ameriška ali američanska) ulica“ ne pove nič. To bi označba „Wilsonova ulica“ bila celo kaj drugega.

Gaswerkstraße: Plinariška cesta? Zelô okorno.

Rudolf Puff-Gasse: Odsek predlaga, naj se imenuje Kacijanerjeva ulica. Slovel je v tem rodu najbolj Hans Katzianer in sicer zato, ker se je po bitki pri Mohaču na vso moč trudil, Habsburžanu Ferdinandu I. priboriti Ogrsko; oblega Dunaja je bila epizoda te vojske. Ali nam daje to povod, počaščevati Kacijanerja?

Asylgasse: Wolfova ulica? Za Ljubljano ima ta mož več pomena nego za Maribor.

Andreas Hofer Gasse: Odsek je nemško ime večkrat tako zamenil s slovenskim, da se je idejna zveza ohranila. V tem smislu je tudi to ulico imenoval Marmontovo ulico po francoskem generalu Marmontu, živečem v Ljubljani za dobe Napoleonove Ilirije. češ, da se bo ljudstvo novemu imenu lažje privadilo. Marmont bo Mariborčanom vedno ostal tuj; saj Maribor niti ni spadal v Ilirijo.

Berggasse: Odsek predlaga „Na klancu“. Klanjec je pri nas na Štajerskem Hohlweg in to je tudi pravi pomen besede; pomena ceste, ki drži neobreber, beseda pri nas nima. Sicer pa leži vsa Berggasse vodoravno, pač pa na višini. Zato je označba „Na klancu“ celo neprimerna.

Fröbelgasse: Komenska ulica? Ne, ampak „Komenskega ulica“, kakor „Koseskega cesta“.

Getreidegasse: V tej ulici stoji žitno skladišče in zato so je že Nemci zelo neokusno krstili „Getreidegasse“. Načelo, držati se starega, ne sme segati predaleč; nikakor nam ne sme veleovati, da kar je slabega, kopiramo. Zato proč z označbo „Žitna ulica“.

Jahngasse: Jahn je bil oče vsenemške telovadbe. Idejna zveza se ne sme celo pretrgati; zato je odsek ulico krstil „Sokolsko ulico“, ne misleč, ali pa tudi misleč, da je Sokol telovadna organizacija samo ene politične stranke, ki ji stoji druga stranka s svojimi Orli odločno nasproti. Gotovo mora te-le gornja označba biti v oči, ker Orlovske ulice ni. Zakaj se ljudi draži? Tako ne bomo prišli do miru, ki ga je našemu narodu krvavo treba.

(Dalje prihodnjič.)

Razne novice.

Regent Aleksander sprejel ostavko ministrstva. Tiskovni urad poroča iz Beograda, da je regent Aleksander dne 1. avgusta sprejel ostavko ministrstva. Do sestave novega ministrstva je še poverjeno vodstvo vladnih poslov staremu ministrstvu.

Ruski vojni odposlanec v Beogradu general Artmanov sporoča, da je vse potrebno ukrenjeno, da se v sporazumu z angleškim vojnim ministrstvom odpošljejo ruski častniki, kateri se nahajajo v balkanskih državah ali v severno Rusijo ali pa v Sibirijo. V to svrho naj poda vsak ruski častnik pri komandi mesta sledeče podatke: Čin, ime in priimek, vrsta orožja, koliko članov rodbine da ima pri sebi, naj označi, kam da hoče potovati, v severno Rusijo ali pa v Sibirijo, eventuelno naj pove armijo, v kateri želi služiti, sedanjí točni naslov. Vsi ruski častniki, se smatrajo vsled odloka ruske vlade kot mobilizirani in so podvrženi odgovoru.

Rumuni pred Budimpešto. Iz Budimpešte se dne 3. avgusta poroča, da so rumunske čete prikorakale pred Budimpešto, kjer so se utaborile. Mesta zasedaj ne bodo zasedle.

Italija — ponižana. V zadevi znanih dogodkov na Reki, ko je italijansko vojaštvo in sodrga napadala in pobijala francoske vojake, je ententa v Parizu sklenila, da mora Italija znižati število svojega vojaštva na Reki na neznatno mero. Italiji se odvzame vojaško poveljstvo na Reki in italijanski narodni svet na Reki se od strani.

Dr. Bauer — boljševik. Nemški listi javljajo, da se je bivši nemško-avstrijski zunanji minister dr. Bauer pridružil dunajskim komunistom. Dr. Bauer je bival v ruskem ujetništvu za izbruha prve ruske revolucije, kjer se je seznanil z kolovodji boljševizma. Na pritisk boljševikov je bil že leta 1917. dasi sam popolnoma zdrav, med invalidi za izmenjavo poslan na Dunaj, kjer je začel svoje politično delovanje. Kot minister je brzdal svoja načela, a sedaj po odstopu je stopil odločno na stran komunistov.

Nemška Avstrija rekvirira zlato. Vlada Nemške Avstrije je izdala naredbo, s katero se določa, da se mora oddati državnim blagajnam ves zlat denar, ki se nahaja v zasebni lasti. Oddati se mora v 4 tednih.

Orožništvo v Nemški Avstriji. Pariška mirovna konferenca je med drugim še tudi odločila, da bo smela v bodoče imeti Nemška Avstrija samo 3590 orožnikov in ne več. Na nemški del Štajerske bo pripadlo 592 orožnikov. Vsi nemški listi jadikujejo, ker je ententa nemške Mihelne strah za varnost življenja.

Nemčija plača 1000 milijard vojne odškodnine. Nemški finančni minister je izvajal v zadnji seji državne zbornice, da znaa dolg, katerega bo morala Nemčija plačati zaveznikom, 1000 milijard. Dolg bo morala plačati v obrokih v 75 letih.

Nemška Avstrija izganja Madžare. Vlada Nemške Avstrije je izdala naredbo, s katero se določa, da morajo vsi Madžari, kateri niso mogli dokazati svojega stalnega bivališča v Nemški Avstriji, zapustiti do 5. avgusta t. l. vse ozemlje Nemške Avstrije.

Grozna nesreča. Med Moskvo in Kijevem se je užgal zelo dolg železniški vlak. Zgoreli so vsi potniki, katerih je bilo 1100. Nesrečo, ki je zahtevala nad tisočere človeške žrtve, so zakrivali boljševiški banditi, ki so raztrgali železniško progo.

„Mariborski Delavec“ od 2. t. m. je prekrstil naš list v dunajsko „Krvavo sekiro“. To prekrstitev nam je posilil advokatsko uradniški listič le iz jeze, ker smo bili mi tako dobro podučeni o razvoju mariborskih izgredev, med tem ko je „Delavec“ požiral suhe otrobe iz drugih listov. Mariborske izgrede je prinesel naš list tako obširno le na željo višje oblasti, da bode mariborska javnost znala, od kod se nam pošiljajo boljševiški agentje, in da bi natančen opis vplival na vojaštvo in ljudstvo svarilno. Našemu malemu sodruhu bi priporočali za prihodnost malo več daljevidne razsodnosti.

Mariborske lajne. Kdo od mariborskega različnega fantalina pa do najvišjega gospoda ne

pozna mariborskih lajn? To staro upeljavo za povzdigo in razširjanje umetniške godbe smo po dedovali od staro germanskega magistrata, ki je bil že od nekdanj ljubitelj teh tako pretresljivo milobučočih glasov. Koliko se je že pritoževalo od nešteti strani radi mariborskega lajnjanja, ki je res nekaka mariborska posebnost, katere ne dobiš po drugih mestih, še po deželi ne. En moški in ena ženska zastopnica mariborskega lajnarstva žalita ušesa in pretresata možgane pomilovanja vrednih Mariborčanov že dolga desetletja dan na dan po mestu po od samega magistrata potrjenem redu. Res, da so mariborske lajne cena godba, ki vpliva precej daleč na okrog, pa, ker so podedovani ostanek nekdanjega vsemškega magistrata, jih obsojamo. Ako so nemška ušesa prenašala te jerihonske trombe tako dolgo, ni menda nikjer zapisano, da bi jih morala tudi jugoslovanska, ki so prikrojena zakaj bolj milo in domače donečega nego so lajne. Mislimo tudi, da bo mestni magistrat zmogel toliko, da bo za prihodnost dvema revežema darežljivo nakazoval za živež in stan potrebno svoto brez lajnarske godbe. Ako se teh dvoje lajn ne bo odpravilo, jih bomo imeli v kratkem še več. O magistrat, reši nas nemških lajn!

Novotarije v mariborski bolnici. O čudno novotarskih razmerah na mariborski bolnici iz dobro poučenih krogov se nas je naprosilo, da stavimo dvoje vprašanj na dva g. primarija in na deželno vlado: 1. Zakaj je g. kirurški primarij dal brez vsacega vzroka ter povoda odstaviti poprejšnjo sestro usmiljenko, ki je doslej stregla pri operacijah in jo nadomestil z novo posvetnjaško iz „vojaške bolnice?“ Tej novi sestri?! je še dodal strežnika. Morebiti nam bi gospod primarij lahko podal tozadevna pojasnila. 2. Kako je zamogla naša sicer tako varčna vlada dovoliti, da se mastno plačujeta nova sestra in strežnik iz deželne blagajne in pri plačani nagradi še uživata brezplačno brano in stanovanje? Za stopinjami g. kirurškega primarija jo je mahnil tudi g. medicinski primarij, ki je tudi pritegnil svojemu delovanju novo strežnico „posvetnega kroja“. Morda nislita g. primarija započeti koj kot prvaka nekaj kulturni boj! Celo dolgo dobo let in še prav posebno za časa vojne so zadostovale brezplačne usmiljenke, kar naenkrat pa, ko se je število bolnikov zmanjšalo za več nego tretjino prejšnjega stanja, pa morajo nastopati nove, plačane strežnice, ki so prakticirale po raznih „vojaških bolnicah!“

Nevaren invalid se je te dni priklatil iz Ogrskega in hodil po okolici Maribora. V Zrkoveh je napram uglednemu posestniku začel razvijati svoje osrečujoče boljševiške misli. Čudil se je, da je v Mariboru vse tako tiho in mirno in da se še nahajajo Srbi v mestu. „Te Srbe je treba izgnati ali pobiti“, je kričal in najhujše napadal Jugoslavijo, vlado, cerkev, duhovnike, uradnike in vse zavedne pristaše in borilce Jugoslavije. „V pisarnah bi lahko mi boljševiki sedeli, saj sem bil dva meseca na Dunaju v šoli!“ To so plačani hujskači najnevarnejše vrste. To niso po-

šteni invalidi, za katere bo naša država po vsej možnosti skrbela, nego to so potepuhi, agentje madžarskih boljševikov in naših nemških in italijanskih sovražnikov. Ne slušajte jih, ampak natanite take nevarne ljudi takoj bližnji orožniški postaji.

Porotno zasedanje. Za tretje redno porotno zasedanje porotnega sodišča v Mariboru so imenovani: Za predsednika: deželno sodni nadsvetnik in predsednik mariborskega okrožnega sodišča Tomaž Cajnkar, za namestnike: deželno sodni nadsvetnik Anton Levec, deželno sodni nadsvetnik Aleksander Ravnihar ter deželno sodna svetnika Karel Kočevar in Oskar Dev. — Za celjsko porotno zasedanje: Predsednik dr. Josip Kotnik, predsednik okrožnega sodišča, za njegove namestnike: deželno sodni nadsvetnik dr. Miroslav Bračič ter deželno sodna svetnika dr. Hinko Špančič in dr. Ivan Premšhak.

Imenovanje sosveta za Zgornji št. Jakobski dol. Deželna vlada za Slovenijo je imenovala za prisednike v sosvet za Zgornji št. Jakobski dol posestnike: Mihaela Ornik, Franca Roj, Janeza Trojner in Alojzija Dugonik.

Transport delavcev v Vojvodino ustavljen. Drž. posredovalnica za delo v Ljubljani javlja, da je zaenkrat ustavila transport ali prevažanje raznovrstnih delavcev, rudarjev, rudokopov itd. v Vojvodino.

Ustanovitev razredne loterije v Jugoslaviji. Vlada je izdala naredbo, s katero se ustanovi v Jugoslaviji razredna loterija, koje čisti donesek je namenjen v prid narodnemu gospodarstvu. Naredba je že stopila v veljavo.

Sprejme se pri Štajerskem obmejnem poveljstvu gospodična z dobro prakso v strojepisju kot I. pisarniška mač. Plača 300 K mesečno. Nastop 15. avgusta. Prosilke naj se zgledajo 8. ali 9. t. m. v poslopju okrajnega glavarstva soba 18 v pritličju.

Za popraviljanje večje množine sodov se sprejme sodar in tudi nekaj pomožnih delavcev. Plača po dogovoru. Zglasiti se je pri okrajnem glavarstvu v I. nadstropju, soba št. 20.

Krčevina pri Mariboru. V soboto, dne 9. t. m. predpoldne in popoldne bo občina Krčevina v Krčevinski šoli (občinska pisarna) razdelila živila ameriške misije. Vsaka stranka si naj zavitek pravočasno sama preskrbi, ker jih občina nima na razpolago.

V Jarenino! Mariborski gimnazijci priredijo v Jarenini v nedeljo, dne 10. avgusta po večernicah dijaško veselico z igro „Zloba in zvestoba“, med odmori nastopi domače pevsko društvo in po igri je prosta zabava s srečolovom in šaljivo pošto. Vse prijatelje dijakov vabi k obilni udeležbi odbor.

Kr. ministrstvo za prehrano in obnovo dežel je odseku za prehrano Slovenije nakazalo v tovarni Lukovica v Bosni večjo množino kristalne sode. Reflektanti naj javijo svojo potrebo direktno tvrdki Ant. Krisper v Ljubljani, ki bo blago

razdelila in razposlala po navodilih odseka za prehrano

Prodaja kruha za Leiteršperg in Krčevine. Za občini Leiteršperg in Krčevine se prodaja kruh od 1. avgusta nadalje v pekariji Josipine Kotnik, Tegetthoffova cesta 81.

Cene za mesne izdelke v Mariboru: hrenovke 1 kg 20 K, raznovrstne klobase 1 kg 18 K, klobase iz gnjata 1 kg 33 K, prekajeno meso 1 kg 26—30 K. Pri poslednjem je razumeti, da je natančno ločiti kakovost in da se smejo le najboljše komadi prodajati dražje od 26 K 1 kg.

Slovenci širite naše liste!

INSERATI.

POZOR!

Obrtniki, trgovci itd. inserirajte v naših listih, ki so neoporečno najbolj razširjeni slovenski časopisi v Sloveniji!

Med. dr. Vilko Marin

zdravnik za telesne poškodbe, spolne in ženske bolezni, ordinira vsak dan od 11.—12. in od 14.—16. (2.—4) ure v Elizabetini ulici št. 15, Maribor, Telefon 205.

Stavbeno podjetje v Mariboru

išče

kocesijoniranega stavbenega mojstra

slovenske narodnosti. — Ponudbe pod B. S. 5 na upravo lista. 1454—141

SUKANEC

(cvirni)

1 klopčič, (špala) 366 m
črn št. 24, 30, 36
bel št. 10, 16, 24, 30, 36
1 klopčič . . . K 6—
1 ducat . . . K 69—

Kom. skledišče

ALOJZIJ GNIUŠEK,

Maribor, Glavni trg št. 6.

Obleke

od preproste do vsakovrstne najfinjše, domače, dobro in vestno delo, vsake velikosti, izborne kakovosti izdeluje točno in solidno ter prodaja

ALOJEIJ ARBEITER,

Maribor, Dravska ulica št. 16, (pri starem mostu). 719

Prima svinjska mast, suho meso, klobase, tižol,

pražen ječmen, ala „Kneip“ kavin . . . nadomestek . . .

Prodaja na drobno in debelo

Prva slavenska tvaraica suho-
::: mesnate robe in masti :::

Jovo Gigović

Nova Gradiška.

Podružnica Maribor,

Glavni trg št. 21. 1412—185—226

Gospodična išče dobro hrano v bližini Schillerjeve ceste. Več pove Olga Fišer, Maribor, Schillerjeva cesta 22, part. 189

Iščem lokal primeren za mizarstvo obrt. Naslov pove upravništvo. 140

Izgubil sem v soboto v Mariboru podolgasto žepno šatuljo iz črnega usnja za smodke (viržinke). Kdor jo najde, naj jo odda v uredništvu Malih Novic. Dobi nagrado. 145